

J. G. MEYKNECHT, O. E. S. A., *Gregor Mendel. De ontdekker der erfelijkheidswetten*. Bussum, Paul Brand, 1950. 153 blz., 4,90 gld.

Deze goed verzorgde uitgave brengt ongetwijfeld een aanvulling in de leemte van de literatuur van ons taalgebied. Schr. leert ons een persoonlijkheid waarden als kloosterling, als priester en als wetenschappelijk vorser. Ondanks de weinige gegevens, die voor dit doel beschikbaar staan, mogen we de opzet geslaagd noemen. Zij het dan ook vrij oppervlakkig, toch wordt Mendel geplaatst in zijn historisch milieu, zodat het enigszins begrijpelijk wordt, waarom deze geniale mens gedurende zijn leven de waardering niet vond, die hem terecht toekwam.

Het tweede gedeelte van het werk biedt ons een overzicht, wat de wetenschappelijke arbeid van Mendel betreft. De ontdekking van die enkele wetten, die een wetenschappelijke verklaring geven van de wijze, waarop de erfactoren van het ene op het ander geslacht overgaan, leggen getuigenis af van een geniaal inzicht. Mogen we hier even terloops opmerken, dat niet de kenmerken als dusdanig overerfbaar zijn, zoals Schr. beweert, maar de erfactoren, die bepaalde kenmerken kunnen te voorschijn doen treden, zo het vereiste milieu voorhanden is. We moeten het overigens de auteur als een verdienste aanrekenen de waarde en de draagwijdte van deze fundamentele wetten belicht te hebben door de invloed te schetsen, die ze uitgeoefend hebben in het ontstaan van de erfelijkheidsleer als wetenschappelijke tak van de biologie en nog uitoefenen in de intense ontwikkeling ervan.

Hoewel niet geschreven voor ingewijden in de biologische wetenschappen, biedt het werk ons méér dan een populair-wetenschappelijke uiteenzetting. Daarom betekent het werk een mooie aanwinst voor iedere ontwikkelde leek.

L. v. d. L.

L. WILLAERT, S. J., *Bibliotheca Janseniana Belgica*. Répertoire des imprimés concernant les controverses théologiques en relation avec le Jansénisme dans les Pays-Bas catholiques et le Pays de Liège aux XVIIe et XVIIIe siècles. T. I : Années 1476-1679. N°s 1-4071 ; T. II : Années 1680-1738. N°s 4072-10390 (Museum Lessianum, Section historique, n° 8). Bruxelles, Edition Universelle ; Paris, Desclée De Brouwer, 1949-1950. In-8°, 725 blz.

Vóór het verschijnen van dit werk werd het tekort aan een degelijk repertorium voor de drukwerken, die in de XVIIe en XVIIIe eeuw in verband met het jansenisme in onze streken verschenen, door velen sterk aangevoeld. P. Willaert heeft de taak op zich genomen hierin te voorzien, en hij is erin geslaagd, na langdurige en moeizame opzoekingen, een repertorium samen te stellen, dat door zijn volledigheid en objectiviteit alle voorgaande overtreft.

In principie beperkt Schr. zich tot Zuid-Nederlandse publicaties der XVIIe en XVIIIe eeuw, maar hij veroorlooft zich deze grenzen te overschrijden, wanneer het drukwerken geldt, die daarbuiten vallen, doch door hun inhoud verband houden met de controversen binnen het vooropgezet kader. Vandaar dat vele, en zelfs recente werken over het jansenisme in het nog te verschijnen derde deel van de *Bibliotheca* zullen worden opgenomen. Vandaar ook dat het eerste deel zich uitstrekt over de jaren 1476-1679.

In werkelijkheid bevat het eerste deel 4071 titels, waarvan de eerste 1347 echter behoren tot de tafels der subsidia (bibliotheken, repertoria, bronnenpublicaties, enz.), welke aan de eigenlijke bibliographie voorafgaan. Het tweede deel bevat ruim 6000 titels (n. 4072-10390), die de publicaties van de jaren 1680-1738 vermelden.

In zijn opsomming volgt Schr. de chronologische orde, terwijl onder elk jaar de auteurs alphabetisch worden gerangschikt. Deze methode biedt het voordeel, dat men, zonder verdere opzoekingen, zich enigszins, zij het dan oppervlakkig, een gedacht kan vormen over het historisch verloop der controversen. Daarenboven zal een in het derde deel te verschijnen alphabetisch register van de opgenomen auteurs en anonieme werken de chronologische lijst aanvullen en de bruikbaarheid daarvan hoger opvoeren.

Een der grote verdiensten van dit werk bestaat ongetwijfeld in de aanduiding van de plaatsen, waar de bronnen bewaard worden; dit bespaart de historicus, vooral met betrekking tot de raria, veel moeilijkheden bij het verzamelen van zijn materiaal. Misschien mogen wij er hier even op wijzen, dat voor sommige werken, die zich in grote Belgische en Nederlandse bibliotheken bevinden, de bewaarplaats niet werd aangeduid. Dit echter, naast enige foutjes in de transcriptie van titels en auteursnamen, verdwijnt als een druppel water in de zee, wanneer we denken aan de belangrijke diensten, welke de *Bibliotheca* in de toekomst zal bewijzen aan de studie van het jansenisme in België.

S. G.